

ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У СІЛЬСЬКОМУ ПІДПРИЄМНИЦТВІ

Усюк Т.В., аспірант,
Житомирський національний агроекологічний університет*

Розвиток ринкових відносин в сільській економіці, необхідність посилення конкурентоспроможності підприємницьких формувань та глобалізація агробізнесу вимагають динамічних змін у способах організації, механізмах господарювання, виробничо-економічних зв'язках та управлінні виробництвом продукції сільського господарства. Сільське підприємництво, зазвичай, успішно інтегрується в бізнес середовище, інтуїтивно адаптується до ринкових змін і швидко встановлює взаємовідносини з партнерами. Важливе значення у цьому контексті має ефективний розвиток інтеграційних процесів, оскільки підприємницькі формування в сільській місцевості не можуть розвиватися самотійно, без участі інших підприємств, суб'єктів ринку та держави.

Тематика інтеграційних процесів в підприємницькій діяльності активно досліджується вітчизняними та зарубіжними науковцями. Питання інтеграції в сільській економіці знайшли своє відображення у працях відомих українських вчених: В. Андрійчука, О. Варченко, П. Гайдуцького, В. Зіновчука, Т. Зінчук, М. Маліка, Л. Мельника, П. Саблука, Г. Черевка, О. Шпичака та ін.

Незважаючи на значні теоретичні та практичні напрацювання, залишаються невирішеними питання пов'язані з окремими аспектами інтеграції підприємництва, формуванням, ефективним розвитком та функціонуванням інтеграційних об'єднань в сільській місцевості.

Інтеграція в сільському підприємстві, в широкому розумінні, це консолідація організаційних та фінансових можливостей підприємців, що мають узгоджені цілі, у формі підприємницького об'єднання. У сільському підприємстві інтеграція посилює міжгосподарські зв'язки господарств з

* Науковий керівник – Зінчук Т.О., д.е.н., професор ЖНАЕУ

переробними та збутовими підприємствами та здійснюється за рахунок укладення договорів про спільну виробничо-збутову діяльність або об'єднанням (приєднанням) підприємницьких формувань у зв'язку з їх реорганізацією. Однією з головних умов процесу інтегрування у підприємницьких формувань є достатньо високий матеріально-технологічний, економічний та управлінський рівень сільськогосподарського виробництва [3, с. 201].

Інтеграційні процеси в сільському підприємництві представлені двома типами: вертикальною та горизонтальною інтеграцією. При горизонтальній інтеграції здійснюється взаємодія господарств однієї галузі з метою поглиблення поділу праці, спеціалізації виробництва на більш вузькій номенклатурі продукції, що дає змогу зменшувати затрати на одиницю продукції за рахунок збільшення посівних площ та застосування прогресивних технологій [2, с. 8]. Такі інтеграційні формування притаманні підприємствам з виробництва кормів, насіннєвим станціям та господарствам, що спеціалізуються на овочівництві.

Вертикальна інтеграція, за визначенням В. Зіновчука, це об'єднання сільськогосподарських товаровиробників, їх зусиль з метою просування у суміжні з сільськогосподарським виробництвом сфери діяльності для забезпечення контролю за рухом створеної у власному господарстві продукції й отримання від цього відповідного зиску [1, с. 13]. Розповсюдженими у сільському підприємстві є такі вертикально інтегровані формування, які поєднують сільськогосподарські і переробні підприємства, та організації, що займаються збутом продукції, поставкою засобів виробництва. Серед них варто виділити такі, як агрофірми, асоціації, кооперативи, агрохолдинги, комбінати та ін. Зазначені організаційні форми інтеграційних об'єднань підприємств мають свої переваги та недоліки, тому дуже складно визначити, участь в якому з них є найбільш економічно вигідною.

Висновки. В результаті інтеграції сільських підприємницьких формувань виникає синергетичний ефект, який характеризується економією поточних витрат, збільшенням випуску продукції, покращенням її якості і скорочення

термінів поставки споживачам, і як наслідок – повне задоволення потреб населення [4, с. 12]. Інтеграційні об'єднання сільських підприємницьких формувань ефективно впливають на сільську економіку, створюючи основу для залучення іноземних інвестицій, сприятливого розвитку сільського бізнесу, підвищення гнучкості та мобільності самих підприємств.

Література

1. Зіновчук В.В. Організаційні основи сільськогосподарського кооперативу / В.В. Зіновчук. – Друге видання, доповнене і перероблене. – К.: Логос, 2001. 380 с.
2. Приліпка О.В. Інтеграційні процеси в сільськогосподарських формуваннях приміської зони: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. економ. наук: спец. 08.06.01 «Економіка підприємства й організація виробництва» / Олексій Васильович Приліпка; НАУ. – К., 2002. – 22 с.
3. Региональные аспекты аграрных преобразований: политика, реструктуризация, рыночная адаптация / Под ред. П. Тиллака и В. Зиновчука. – Халле, IAMO, 2003. – 236 с.
4. Султанаева Л. Интеграционные процессы в аграрном секторе экономики /Л. Султанаева // Международный сельскохозяйственный журнал. – 2010. – № 2. – С. 12.